

Naxçıvan Muxtar Respublika Ali Məclis sədrinin "Ordubad rayonundakı Gəmiqaya abidəsinin tədqiq olunması barədə" sərəncamını oxuduqdan sonra Ordubadın Bist kəndindən olan şair dostum Sadiq Xanəli ilə bu barədə geniş söhbət etdim. Xalqımızın qədim keçmişini əks etdirən Nuh peyğəmbərin ayağı dəymiş bu müqəddəs torpaq haqqında çox düşündüm. Hələ uşaqikən eşitdiyim "Nuhun gəmisinin bu yerdə torpağa oturması" haqqında olan fikirlər yenidən baş qaldıraraq, bu torpaq haqqında olan tarixi gerçəkliyə məndə bir daha inam yaratdı. Tanrının mənə verdiyi istedad payımdan istifadə edərək müqəddəs Gəmiqaya haqqında poema yazmalı oldum. Doğma yurdumda başı ağ buludlara dəyən Gəmiqayaya üz tutub yazmış olduğum poemamı oxucuların ixtiyarına verirəm.

Müəllif

BUDAQ TƏHMƏZ

GƏMİQAYAYA SALAM

(poema)

*Kim bilir neçədir dünyanın yaşı,
Tarixin nə qədər yazısı vardı.
Hər saxsı parçası, hər məzar daşı,
Nəsildən-nəsilə bir yadigarı.
Səməd VURĞUN*

Gəmiqaya, gəldim səni görməyə,
Güllərindən dərib çələng hörməyə,
Nuh babama gəldim salam verməyə,
Nuha görə bu torpaqlar varlıdı,
Hər qarışı bərəkətli, barlıdı.

Çox olubdu sənin dərdin, sərin də,
Açılmamış sirlərin var dərinədə,
Dayanmışan Nuh babamın yerində,
Nuh babamı gözlərinlə görmüsən,
Öz qoynunda sən ona yer vermisən.

Bu yerlərdə Nuh babamın izi var,
"Nuh bulağı", Nuhun "Böyük düz"ü var.
Bu torpaqda çoxlarının gözü var,
Düşmənlərin burda burnun ovmuşuq,
Əzişdirib yuvasına qovmuşuq.

Gəmiqaya, hər qarışın qızıldı,
Keçmişlərin ürəyimə sızıldı,
Xəyalımda karvan yola düzüldü,
Bu yerlərdən karvan gəlib keçərmiş,
Əylənərmiş bulaqlardan içərmiş.

"Böyük Kaha" Nuh babamdan qalıbdı,
Nələr görüb, nələr yola salıbdı,
"Lələ köçüb yurdu viran qalıbdı",
Əbədidi, yaşayacaq Nuh adı,
Nuhdan gəlir insanların soyadı.

Oğuzların məskəniymiş bu yerlər,
Burda gəzib neçə ərnlər, ərənlər,
Bəs necoldu bir vaxt dövrən sürənlər.
Ölüb gedib torpaq altda yatıblar,
Bu yerləri, bu yurdları atıblar.

Gəmiqaya, nələr keçib başından,
Qoy soruşum torpağından, daşından,
Baş açmıram bu dünyanın işindən,
Doğrudan da hamı gəlib köçəndi,
Bu dünyanın şərbətindən içəndi.

Gözəl vaxtın, gözəl çağın olubdu,
Gül-çiçəkli solun, sağın olubdu,
Ətrafında meşən, bağın olubdu,
Bəzəyibdi dərələri, düzləri,
İtib, batıb cığırını izləri.

Gəmiqaya, xəyal məni götürdü,
Əsrlərdən-əslərə ötürdü.
Tarixini unudanlar itirdi,
Öyrənirik tarixini, yazırıq,
Bu daşların sirlərini yozuruq.

Bu yerdədir qədim "Oğuz dərəsi",
Dağılıbdır onun bəndi, bərəsi,
Daha gəlmir igidlərin nərəsi.
Dövrən sürüb bir vaxt atın belində,
Qılıncları parlayarmış əlində.

Burda bir vaxt Dədə Qorqud dolaşdı,
Zaman-zaman dərə keçib, dağ aşdı.
Qopuz çalıb, nəğmə deyib, söz qoşub,
Bu günlərə gəlib çıxıb sorağı,
Muzeydədir onun döyüş yarağı.

İgidləmiş Dədə Qorqud boyları,
İtə bilməz türk oğlunun soyları.
Çox olubdu dəliqanlı toyları,
At çapıblar güləş-küşgü tutublar,
Ömr eyləyib torpaq altıda yatıblar.

Bir tarixdi, qaya üstü şəkillər,
Daşı yonub bunu necə çəkillər?
İnsan şekli, başında da kəkillər,
Yarı çılpaq insanların izidi,
Nəsillərin-nəsillərə sözüdür.

Neçə igid burda şeşbər atıbdı,
Qız-gəlinlər neçə ocaq çatıbdı,
Bəlkə, burda Burlaxatun yatıbdı,
Açılacaq bu yerlərin sirləri,
Tapılacaq ərənləri-ərləri.

Salnamədi qayaların yaddaşı,
"Dəli çeşmə" buludların göz yaşı,
Bu torpağa atılamaz yad daşı,
Çünki bura Nuh peyğəmbər yurdudu,
İgidləri basılmayan ordudu.

"Dəvədaşı" igidlərdən yaraqdı,
Bu qayalar oxunmamış yaraqdı.
Babəkilər ötənlərdən soraqdı,
Düşündükə boğur məni heyrətim,
Damarımda sızıldayıb qeyrətim.

"Nazağa"da, əsrlərdən nişana,
"Nəbi yurdu" nələr deyir insana.
"Qapıcıqdan" dönüb baxsan oyana,
"Sakkarsuyu", çürüklünü görərsən,
Ürəyini bu yerlərə verərsən.

Nə gözəldi "Qaranquş"lar yaylağı,
Ətəkləri qoyun-quzu oylağı,
Sel gələmiş, su basarmış çaylağı,
Qoyun-quzu səsə düşüb mələmiş,
Çobanlar da tez bu səsə gələmiş?

Qurumuşdu "Gözəllərin" çeşməsi,
Yığılarmış ora qızlar seçməsi,
İgidlərin ordan gəlib keçməsi,
Ürəkləri yandırarmış, yaxarmış
Xumar gözlər bir-birinə baxarmış.

O, görünən karvansara yeridi,
Göz önündə sanki karvan yeridi,
"Hürküc qaya, sandım dəvə nəridi",
Əylənərmiş burda dəvə karvanı,
Hanı karvan, hanı onun sarvanı?

Döyüb səni əsrlərin yelləri,
Yola salıb nəsilləri, illəri,
Yox danışa qayaların dilləri,
SİNƏSİNİ kimlər gəlib oyubdu,
Qobustandan bir nişanə qoyubdu.

Hər məzarın üstə bir baş daşı var,
Böyük, kiçik, müxtəlifdir məzarlar,
Aman Allah, nələr deyir bu daşlar,
Neçə-neçə nəsil yola salıbdı,
Ağsaqqal tək xəyallara dalıbdı.

Gəmiqaya, ululardan ulusan,
Gah qarlısan, gah yağışlı sulusan,
Sən sirlərlə, möcüzəylə dolusan
Lazımdır ki, bu məzarlar qazıla,
Tariximiz araşdırılıb yazıla.

Nuhun oğlu Yafəz varmış bu yerdə,
Çox sirlər var açılır pərdə-pərdə,
Türk soyluyuq bunu bilir türklər də,
Qoy eşitsin bunu murdar hayıqlar,
Bu barədə gecə-gündüz sayıqlar.

Gəmiqaya, sən hələ bir Hayka bax,
Haray təpir bizimkidir Qarabağ,
Hey bağırır, qabar olub dil, dodaq,
Utanmadan Nuhu çıxır özünə,
Bıçaq batsın bu gavurun gözüne.

Bir buna bax, de Nuh hara, sən hara,
Yalvarırsan ölkə-ölkə xalqlara,
Zaman gələr günün olar lap qara,
Yerdə qalmaz, bu hayıfı çıxarıq,
El yanında sizi yerə soxarıq.

Sarılarla yanlar hiylə qurdular,
Utanmadan üzümüzə durdular,
Silahlanıb millətini qırdılar,
Bu oyuna dünya baxıb gülürdü,
Erməninin kələyini bilirdi.

Gəmiqaya, qovduq sarı, yanı da,
Gəlmə-gülmə sultanı da, xanı da,
Oğul gərək vətəninə tanıda,
Heydər baba gəldi düşdü meydana,
Satqın, yaltaq, hərə qaçdı bir yana.

O, kəsdirdi tökülən qan izini,
Bəyan etdi dünyaya haqq sözünü,
Düşmənlərin açdı murdar üzünü,
Xilas etdi o, bələdan milləti,
Çünki fikri onun qətiydi-qəti.

Gəmiqaya, illərin də sərti var,
İnsanların namərdi var, mərdi var,
Hər bir kəsin öz içində dərdi var,
Bu dünyada dərdsiz insan olammas,
Şeytan ölsə könüllər də bulanmaz.

Bu görkəmdə vüqarına qurbanam,
Zirvədəki o qarına qurbanam,
Dörd iqlimli baharına qurbanam,
Yazın, yayın, payızın var, qışın var,
Sinən üstə qızıl qayan, daşın var.

Gəmiqaya, söz əbədi qalandı,
Könlüm evi haqq yolunda talandı,
Dünya ki, var, doğrudan da yalandı,
Yaxşılardan yaxşı adı qalacaq,
Dünya hər vaxt boşalacaq, dolacaq.

GƏMIQAYAYA AÇIQ MƏKTUB

Gəmiqaya, müstəqillik almışdıq,
Neçə igid, şəhid yola salmışdıq,
Zirvələrdən zirvəyə ucalmışdıq,
Torpağımız çiçəklənir, güllənir,
Bayrağımız zirvələrdə yellənir.

Dağıtmışdıq qayaları, salları,
Gözəlləşib Naxçıvanın yolları,
Hər tərəfə uzanıbdı qolları,
Yollar gedir Türkiyəyə, İrana,
Baş əyirik biz də hər gün Qurana.

Türkiyəyə hər gün gediş-gəliş var,
Dodaqlarda xoş təbəssüm, gülüş var,
O tay-bu tay çoxlu tanış-biliş var,
İki dövlət, bir millət, bu xalqlar,
Bu dostluğun ta qədimdən kökü var.

Yol açılıb biz gedirik Təbrizə,
Təbrizdən də qonaq gəlir hey bizə,
Söhbət edib çay içirik üz-üzə,
O tay-bu tay yenə qardaş-bacıdı,
Naxçıvanım şərqin qızıl tacıdı.

Əllərimiz zinət verir şəhərə,
Gecələri döndərmişik səhərə,
Heykəlləşib, Babək qalxıb yəhərə,
Ayağımı üzəngiyə qoyubdu,
Düşmənlərin bir vaxt gözün oyubdu.

Gəmiqaya, Naxçıvanın gözüsen,
Elimizin söhbətisen, sözüsen,
Sirlərlənlə sevindirdin bizi sən,
Tariximiz üzə çıxıb oxunur,
Düşmənlərin ürəyinə toxunur.

Dəyişibdi "Böyük bağ"ın görkəmi,
Gül balalar olub hər gün həmdəmi,
Xatırladır bura özge ələmi,
Hər baxanda mənim qanım qaynayır,
Mislərlərim ürəyimdə oynayır.

Əcəminin seyrangahı meşədi,
Ətrafı lələdi tər bənövşədi,
Yollar par-par yanır, sanki şüşədi,
Görünməyib belə gözəl bir məkan,
Görən deyir, nə gözəldi Naxçıvan.

Açıq muzey yaratmışdıq burda biz,
Bilinir kim, əcdadımız, əslimiz,
Dünya bilir Nuhdan gəlir nəslimiz,
Gələnlə qonaq heyran qalır bu işə,
Ermənilər yaman düşür təşvişə.

Əcəmi də əyləşibdi "taxtında",
Bu memarın bir şey varmış baxtında,
Heykəlləşib müstəqillik vaxtında,
Məqbərəsi, əllərinin şöhrəti,
Tanrı verib əllərinə qüdrəti.

Göz oxşayır Dədə Qorqud meydanı,
Gül çiçəkdir heykəlinin hər yanı,
Heyran edir hər baxanda insanı,
Dədə Qorqud, qorpuzu da əlində,
Nəğmə deyir qədim oğuz dilində.

Üzümüzə gülür indi şən həyat,
Gözəlləşib Şərur, Culfa, Ordubad,
Qoruq olub, Şahbuz üstü Batabat,
Seyr etdikcə fərəh verir insana,
Səs-sədası yayılıbdı hər yana.

Gəmiqaya, fəsillərin seli var,
Boranı var, tufanı var, yeli var,
Vayxır üstə "Naxçıvançay" gölü var,
Bəndimizi daha sellər sökəmməz,
Torpağımız sudan korruq çəkəmməz.

Gəmiqaya, mən də Vətən oğluyam,
Varlığım bu torpağa bağlıyam,
Tarixini gərək yazıb saxlayam,
Səndən bizə bir nişanə ad qala,
Ağızlarda oxuyanda dad qala.